

Dkt. David Howard, Joshua-Ruth, Kipindi cha 14, Yoshua 9

© 2024 David Howard na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. David Howard katika mafundisho yake kuhusu vitabu vya Yoshua kupitia Ruthu. Hiki ni kipindi nambari 14, Yoshua 9, Mkataba wa Wagibeoni.

Sawa, katika sehemu hii, tutaangalia Yoshua sura ya 9 na sura hii ya karibu itaitwa kitu ambacho ningesema labda nitakiita Mkataba wa Wagibeoni, mkataba ambao Waisraeli walifanya na Wagibeoni.

Lakini huu ni mwanzo wa sehemu ya sura tatu ambazo zimeunganishwa pamoja. Inapanua upeo wa vitendo vya kitabu. Seti ya kwanza ya vita imeunganishwa kwa karibu sana kijiografia, Yeriko na Ai, sura ya 6 hadi 8, sura ya 9 hadi 11.

Katika kila moja ya sura hizi, tuna muungano wa wafalme wanaokuja dhidi ya Israeli. Katika sura ya 9, mstari wa 1 na 2, tunaona hilo. Sura ya 10, kuna muungano wa wafalme watano kutoka kundi la kusini dhidi ya Israeli.

Sura ya 11, kuna muungano wa wafalme wengi wa kaskazini. Kwa hivyo uzi unaunganisha katika sura hizi tatu ni muungano huu wa wafalme adui wanaokuja dhidi ya Israeli na wanapaswa kukabiliana na hilo na kisha vita. Vita hivi vinakuwa vya kimfumo zaidi na kushughulikiwa zaidi kwa njia ya muhtasari, hasa mwishoni mwa sura ya 10 na katika sura ya 11.

Hatuna maelezo tunayoyaona Yeriko au Ai. Lakini hata hivyo, hebu tuangalie kifungu hapa katika sura ya 9. Tayari tumetaja katika sehemu ya awali ya majadiliano yetu kwamba sifa ya Israeli ilitangulia. Rahabu anataja hilo katika sura ya 2 ambapo tumesikia kile ambacho Mungu wenu amewatendea Wamisri na Sinai na Ogu.

Katika sura ya 5, mstari wa 1, tuliona kwamba muungano wa wafalme pale ulikuwa umesikia kile ambacho Mungu alikuwa amefanya nao waliogopa sana. Kwa hivyo katika visa hivyo viwili vya kwanza, tunaona Wakanaani wakiwaogopa Waisraeli. Hapa sasa, kuna mabadiliko.

Katika sura ya 9, mstari wa 1, inasema kwamba mara tu wafalme wote waliokuwa ng'ambo ya Yordani katika nchi ya vilima katika nchi tambarare kando ya pwani, bahari kubwa kuelekea Lebanoni, na kadhalika, katika mstari wa 2, mara tu waliposikia, walikusanyika pamoja kama mtu mmoja kupigana na Yoshua na Israeli. Kwa hivyo sasa kuna mabadiliko. Ilhali hapo awali Wakanaani waliposikia kuhusu Mungu wa Israeli na ushindi ambao Mungu hutoa, waliogopa, hawapo hapa.

Wanaanzisha mashambulizi, mashambulizi dhidi ya Israeli. Na nadhani sababu ni kwa sababu sasa Israeli imeonyesha udhaifu. Wamepoteza vita.

Walikuwa wamefika Ai na kushindwa. Kwa hivyo hilo labda liliwapa wafalme hawa ujasiri zaidi. Kwa hivyo, walikuja kupigana na Waisraeli.

Hoja hii ya usikilizaji wa mfalme inapatikana katika sura ya 2, mistari ya 9 hadi 11, sura ya 5, mstari wa 1, sura ya 9, mstari wa 1, sura ya 9, mstari wa 3 pia. Wakazi wa Gibeoni waliposikia, na kisha wakafanya kitu tofauti, waliitikia kwa njia tofauti. Lakini angalia katika sura ya 10, mstari wa 1, inasema kitu kile kile.

Mara tu Adonai Zedeki, mfalme wa Yerusalemu, aliposikia jinsi Yoshua alivyoiteka Ai, aliongoza muungano dhidi ya Waisraeli. Na kisha sura ya 11, mstari wa 1, wakati Yabini, mfalme wa Hazori, aliposikia kuhusu hili, alituma na kuleta muungano pamoja. Kwa hivyo wazo la sifa ya Israeli kujulikana ni moja tunayoona kote.

Ni uzi, unaoendelea katika kitabu chote. Kwa hivyo sasa hebu tuangalie, tuone kile ambacho Wagibeoni wenyewe wanafanya hasa kwa kujibu kile walichosikia. Na ni tofauti na kile ambacho wafalme wengine wamefanya katika sura ya 9, mstari wa 1 na 2, na kile wanachofanya, wafalme wa baadaye hufanya katika sura ya 10 na 11.

Kwa sababu mstari wa 2 na mstari wa 3 na 4 unatupatia, andaa jukwaa. Wakazi wa Gibeoni waliposikia yale Yoshua aliyowatendea Yeriko na Ai, waliendelea, wao kwa upande wao, wakatenda kwa hila. Wakaenda wakaandaa vyakula, wakachukua magunia yaliyochakaa kwa ajili ya punda zao, na viriba vya divai vilivyochakaa na vilivyoraruka, na ndivyo ilivyo.

Na kilicho nyuma ya hili ni kwamba kwa namna fulani walikuwa na ujuzi fulani kuhusu desturi ya Waisraeli au Waisraeli, kile ambacho Mungu alikuwa amewaambia Waisraeli. Kwa sababu msingi wa hili uko katika vifungu viwili katika Pentateuki. Moja iko katika Kutoka 34, mistari ya 11 na 18, ambayo hatutaangalia.

Lakini nyingine iko katika Kumbukumbu la Torati 20, hasa mistari ya 15 hadi 18. Kwa hivyo, nitaomba tugeukie hilo. Tumeangalia kifungu hiki mara moja au mbili hapo awali katika miktadha mingine, lakini tutajikumbusha hili.

Katika Kumbukumbu la Torati 20, katikati ya maagizo ya Mungu kuhusu kile wanachopaswa kufanya Kanaani. Kwa hivyo, angalia mstari wa 10, kwa mfano, unapokaribia mji kupigana nao, toa masharti ya amani. Ikiwa wataitikia vyema, basi kila kitu ni sawa.

Lakini kama sivyo, mtakwenda vitani dhidi yao, piganieni silaha kwa upanga, na kadhalika. Lakini inaendelea kusema katika mstari wa 16, katika miji ya watu hawa

ambayo Bwana Mungu wenu anawapa iwe urithi wenu. Kwa maneno mengine, katika miji ya Kanaani, msihifadhi hai chochote kinachopumua.

Lakini mtawaangamiza kabisa, Wahiti, Waamori, n.k., ili wasije wakawafundisha kutenda sawasawa na machukizo yao na kadhalika. Kwa hivyo, jambo kuu ni kwamba miji iliyo ndani ya Kanaani yenyewe inapaswa kuangamizwa na Waisraeli. Kwa hivyo Wagibeoni wanajua kuhusu mpango huu.

Hatujui jinsi gani. Lakini, mtazamo wao kwa Israeli ni wa pembe tofauti. Wanavutiwa na maisha yao wenyewe.

Labda hawana uhakika kama wanaweza kuwashinda Israeli. Inaweka wazi kabisa. Katika sura ya 9, mstari wa 3, waliposikia kile ambacho Mungu alikuwa amefanya, kile ambacho Yoshua alikuwa amekifanya kwa Yeriko huko Ai, ushindi mkubwa kwa Wakanaani, walidhani, tunahitaji kujaribu njia tofauti.

Kwa hivyo, wanavaa vizuri na kuleta vyakula na kadhalika vinavyofanya ionekane kama wamefika hapa ambapo Yoshua yuko kambini Gilgali, mstari wa 6. Namaanisha, neno tu la mabano kuhusu Gilgali. Mahali pa kwanza ambapo umekutana na Gilgali ni ng'ambo ya Mto Yordani, si mbali sana na Yeriko, ambapo walifanya tohara, na neno Gilgali linahusiana na neno Galali, kuingirisha, na aibu ya Misri imevingirishwa. Hilo ni eneo muhimu, lakini kuna Gilgali zaidi ya moja katika Agano la Kale.

Hii hapa inaonekana kuwa katika nchi ya vilima vya kati, si chini ya Mto Yordani. Labda ni mahali pale pale ambapo Samweli anapitia katika 1 Samweli 7, na huenda kukawa na Gilgali nyingine moja au mbili. Wasomi wametofautiana kidogo kuhusu hilo, lakini hakuna moja tu, kuna angalau mbili.

Hii ni ile iliyoko katikati ya vilima, na wanachosema katika mstari wa 6 kinasema, tumetoka nchi ya mbali, kwa hivyo sasa fanyeni agano nasi. Jambo kuu ni kwamba, tumetoka mahali ambapo hapakuwa chini ya marufuku. Tuko sawa.

Sisi si sehemu ya kile mnachopaswa kuharibu. Sasa, kwa sifa yao, Waisraeli, katika mstari wa 7, walisema, labda mnaishi kati yetu. Tunawezaje kufanya agano nanyi? Wakasema, hapana, sisi ni watumishi wako, kisha wakawaonyesha vyakula vyao vyote.

Tazama hili, mstari wa 12. Huu hapa mkate wetu. Ulikuwa bado wa moto tulipouchukua kutoka majumbani mwetu.

Sasa ni ya zamani na imechakaa, na vipande vya divai vilikuwa vipya, lakini sasa vimezeeka, na kadhalika. Kwa hivyo, huu ni udanganyifu wa hila na werevu sana kwa upande wa Wagibeoni kujaribu njia tofauti ya kuelewana na Waisraeli, na Waisraeli

wakaanguka kwa hilo. Mstari wa 14 unasema wanaume hao walichukua baadhi ya vyakula, kwa hivyo wanashirikiana pamoja.

Watafanya agano hili. Watamega mkate pamoja, lakini dosari mbaya hapa iko mwishoni mwa mstari wa 14, kwa sababu inasema, hawakuomba ushauri kutoka kwa Bwana. Kwa hivyo, hili ni tatizo, na Mungu ana hasira na watu wake kwa sababu hii, lakini hatuwezi kumlaumu Yoshua na wazee kwa kudanganywa.

Kama udanganyifu huo ulikuwa mwerevu wa kutosha na wenye busara ya kutosha, ungewadanganya. Tunachoweza kuwakosoa, hata hivyo, si kuomba mwongozo wa Mungu hapa, na bila shaka Mungu angesema, hapana, hawa ni wenyeji, na unahitaji kuwaangamiza pia. Kwa hivyo hilo ndilo kosa hapa.

Ni mojawapo ya sehemu chache katika kitabu cha Yoshua ambapo Yoshua, kwanza kabisa, hata haonekani katika hatua hii. Inasema, hawakuomba ushauri, kwa hivyo Yoshua haonekani kutekeleza jukumu lake sahihi la uongozi hapa. Ni mojawapo ya sehemu ambazo hafanyi hivyo, anaonekana kushindwa katika uongozi wake, na kwa hivyo kutokana na makubaliano haya ya kufanya agano hili, makubaliano haya na Wagibeoni, Yoshua, mstari wa 15, alifanya amani nao, akafanya agano nao ili waache waishi.

Viongozi wa kutaniko waliwaapia. Kwa hivyo hilo ni tatizo kubwa, lakini wazo la kufanya agano, kiapo cha kiapo, ni la msingi sana si katika Biblia tu, bali pia katika muktadha wa Mashariki ya Karibu ya kale. Hili ni jambo, jambo zito unalofanya, unaingia makubaliano nalo, na si jambo ambalo limevunjwa kidogo.

Kwa hivyo, walipogundua, mstari wa 16, mwishoni mwa siku tatu baada ya kufanya agano nao, waligundua kwamba walikuwa majirani zao na waliishi kati yao. Kwa hivyo huko, lakini mstari wa 18, lakini watu wa Israeli hawakuwashambulia kwa sababu viongozi wao walikuwa wameapa kwa Bwana. Sehemu iliyobaki ya sura inaonyesha matokeo ya hilo na inaonyesha jinsi Yoshua alivyowaita Wagibeoni na kusema, kwa nini mmefanya hivi? Kwa nini mmetudanganya? Mstari wa 22, na kwa hivyo, kwa sababu hii, mmelaaniwa.

Hatutawaua, lakini mtakuwa watumishi wetu, wakataji kuni, na wachota maji. Mstari wa 23, na Wagibeoni wanasema, sawa, sawa. Tutafurahi kufanya hivyo.

Angalau wamenusurika. Kwa hivyo, katika mstari wa 27, Yoshua aliwafanya siku hiyo kuwa wakataji wa kuni, wachota maji kwenye kusanyiko, na madhabahu ya Bwana hadi leo. Kwa hivyo kila wakati kitabu kilipoandikwa, kilidumu kwa angalau miongo kadhaa, kama sio karne kadhaa.

Kwa hivyo, Wagibeoni walikuwa kundi lingine la Wakanaani walionusurika. Nadhani tunaweza kusema kuna makundi matatu ya Wakanaani walionusurika katika kitabu cha Yohua. Waliepuka amri ya kuwaangamiza kabisa.

Moja ni Rahabu kwa msingi wa imani yake. Pili ni Wagibeoni kutoka pembe tofauti kwa msingi wa udanganyifu wao, lakini waliokolewa. La tatu ni watu wote ambao kabila lolote halikuweza kuwafukuza kutoka katika eneo lao ambao tutasoma kuwahuu katika sura zinazofuata.

Hadithi ya Rahabu ni nzuri sana yenye mwisho mwema. Yeye ni sehemu ya ukoo wa Yesu. Yeye ni sehemu ya ukumbi wa imani katika Agano Jipya.

Kuna mwisho mwema wa hadithi ya Wagibeoni pia. Inatokea yapata miaka elfu moja baadaye. Tunasoma kuhusu hilo katika kitabu cha Nehemia.

Kwa hivyo, ukifungua Nehemia sura ya 3, tutaona Wagibeoni wakitajwa hapo. Nehemia sura ya 3, sasa muktadha hapa ni kwamba hii ni kama miaka elfu moja baadaye. Ni baada ya uhamisho kutoka Yerusalemu hadi Babeli.

Na kisha wamerudi. Nehemia amerudi akiwa na agizo kutoka kwa gavana wa Uajemi, mfalme wa Uajemi, kwamba atakuwa gavana wa eneo la Yudea karibu na Yerusalemu. Yeye ni kiongozi wa kisiasa na kiutawala na pia kiongozi wa kiroho.

Na moja ya mambo ambayo Nehemia anawasaidia kufanya ni kujenga upya kuta za jiji la Yerusalemu. Na unaweza kukumbuka kwamba kila mtu anashiriki na kufanya sehemu yake. Na sura ya 3 ni sura inayowapa watu wote waliohusika katika mradi huo na ambao walifanya sehemu yao ng'ambo ya mahali walipoishi.

Na kwa hivyo, ni aina tu ya sura isiyo na maana kwetu sisi watu wa karne ya 21. Hatujui watu, majina, na yote hayo. Ni orodha hii ndefu tu.

Inanikumbusha makaburi katika uwanja wa mji mdogo huko Amerika ambapo orodha ya maveterani wa Vita vya Kwanza vya Dunia au maveterani wa Vita vya Pili vya Dunia ipo. Lakini hilo ni muhimu kwa sababu watu, wazao, na wengine wanaweza kuheshimu majina na kujua kwamba haya yalikuwepo. Hawa walitimiza sehemu yao.

Hapa kuna kitu kimoja. Majina ya orodha za watu binafsi yamehifadhiwa hapa katika kitabu cha Nehemia sura ya 3. Na katikati ya orodha hiyo yote, angalia mstari wa 7. Karibu na hizi zilizotangulia, Melatia Mgibeoni na Yadoni Mmeronoti, watu wa Gibeoni na Mispa, kiti cha gavana wa jimbo, n.k. Kwa hivyo, tunaona hapa kama jambo la kweli, hakuna jambo kubwa lililofanywa. Lakini kama jambo la kweli, miongoni mwa orodha hii ya Wayahudi wote wanaojenga upya kuta, watu wote wa Mungu wanaofanya hivi, tunao Wagibeoni.

Wamenusurika. Sasa si wakataji miti na wachota maji. Ni washiriki kamili katika maisha ya Israeli.

Kwa hivyo, wakati fulani, walikuwa wamejikusisha na maisha ya Israeli. Na ningesema ilimkumbatia Mungu wa Israeli kwa njia ambayo sasa miaka elfu baadaye ni washiriki kamili katika maisha. Kwa hivyo, waliingia katika familia ya Israeli kwa mtindo wa udanganyifu.

Lakini mwishowe, kuna mwisho mwema wa hadithi yao. Pia kutaja kipande kingine kidogo katika sura ya 7 ya kitabu hicho hicho, Nehemia sura ya 7, ambayo ni orodha ya watu waliorudi kutoka uhamishoni. Kwa hivyo, hawa ni watu ambao wamechukuliwa, wametekwa kutoka Yerusalemu hadi Babeli, walikaa huko karibu miaka 70, 50, 70, na sasa wanarudi.

Na tena, katika orodha hizi, ukiangalia ndani, unajua, orodhesha tu wana wa fulani na fulani, ni wangapi wa wazao wao waliorudi. Na angalia mstari, kuanzia mstari wa 21, wana wa Ateri, yaani wa Hezekia, manusura 98. Mstari wa 22, wana wa Hashumu, 328. Wana wa Bezai, Bezai, 324. Mstari wa 24, wana wa Harifu, 112. Na mstari wa 25, wana wa Gibeoni, 95.

Kwa hivyo tena, miaka elfu moja baadaye, kulikuwa na Wagibeoni ambao walionekana kama Wayahudi, walichukuliwa mateka na Wababeli, na 95 kati yao walirudi sasa chini ya uhamisho uliorudi. Kwa hivyo, kuna mwisho mwema wa hadithi hiyo, ingawa Wagibeoni waliingia katika uhusiano na Israeli kwa hila. Hatimaye Mungu alikuwa na neema na pia walikuwa wageni ambao wakawa sehemu ya Israeli, wakifanya sehemu yao.

Huyu ni Dkt. David Howard katika mafundisho yake kuhusu vitabu vya Yoshua kupitia Ruthu. Hiki ni kipindi nambari 14, Yoshua 9, Mkataba wa Wagibeoni. 🎵🎵